L'Agró Negre

La revista de DEPANA pels amants de la natura

4 BYE, BYE, MR ADELSON!

6 i 12 DESMUNTANT LA PROTECCIÓ DEL MEDI

14 CONGESTERES I CANVI CLIMÀTIC

16 CARME FORCADELL

PAS ENRERE

El govern català desprotegeix el medi ambient

DEPANA

Lliga per a la defensa del patrimoni natural

www.depana.org

3/2012
Nº 22

LA DENÚNCIA

03.10.2012

IAEDEN - SALVEM L'EMPORDÀ

LA DESEMBOCADURA DEL FLUVIÀ I ELS FANTASMES DEL PASSAT

IAEDEN-Salvem l'Empordà denuncia la nova promoció del projecte d'una base nàutica a la desembocadura del Fluvià, amb la concessió del Ministeri de Medi Ambient i en contra la legislació catalana i europea. Una empresa pretén convertir el tram final del riu en port nàutic amb càmping residencial de luxe i així ho promou via internet i també al passat Saló Nàutic de Barcelona. El projecte contradiu la normativa que protegeix aquest espai natural.

L'empresa Canales del Fluvià SL està promovent a la seva pàgina web www.illadelfluvia.com la venda d'amarres a la desembocadura del riu Fluvià i amaneix la seva promoció amb una representació virtual de com projecta aquest espai pel futur: iots, velers i llanxes amarrats davant d'un paradís de palmeres, piscines, cases i bungalows. L'empresa basa aquest projecte en la concessió administrativa atorgada per Ordre Ministerial el passat juny d'aquest any, relativa als canals i dàrsenes encara existents a la desembocadura. A l'IAEDEN-Salvem l'Empordà estem prou acostumats que els expedients de projectes urbanístics s'allarguen en el temps i que sovint ressusciten, quan, per l'evolució dels temps i del sentit comú, ja els donàvem per morts. Quan la Generalitat enderrocà l'edifici del Fluvià Marina, el 25 de març 2005, vam donar el cas d'una possible urbanització de la desembocadura del Fluvià per tancat definitivament, fins que un ciutadà igualment sorprès ens va informar de la publicitat del projecte Illa del Fluvià al passat Saló Nàutic de Barcelona.

Enderroc de l'edifici del Fluvià Nàutic, el 2005

Un projecte sense fonament

Efectivament, el Ministerio de Agricultura, Alimentación y Medio Ambiente ha atorgat una nova concessió, el 6 de juliol 2012, a la mercantil Canales del Fluvià Nàutic. Aquesta concessió es basa en una d'atorgada per Ordre Ministerial del 20 de febrer 1970 en base a la llei 28/1969 (d'època franquista) i a partir d'aquí s'han anat prorrogant les concessions. Creiem que la tramitació que pretén l' empresa Illa del Fluvià, SL no té fonament. Ells mateixos a la pàgina web diuen "Unidades de alojamiento turístico representadas, sujetas a aprobación del correspondiente planeamiento". Creiem que una pretesa modificació del planejament no resulta viable i, per tant, que l'obtenció dels permisos i llicències que caldrien, atesos els diferents graus de protecció d'aquesta zona, afegida a la dificultat o impossibilitat d'accés per la bocana de la desembocadura del Fluvià, farien d'impossible execució aquest projecte. Ni el Pla de Ports, ni el Planejament Territorial de la Generalitat preveuen o permeten desenvolupar aquesta nova urbanització a la zona

Disbarat ambiental

Creiem que aquest "projecte" és un disbarat ambiental i anunciem que ens oposarem a les modificacions dels instruments territorials, urbanístics i sectorials vigents, que puguin permetre la implantació d'aquesta nova urbanització. Mantenim la nostra oposició, com ja vam fer fa més de 10 anys, al desenvolupament de la urbanització de Fluvià Marina, una lluita que és hereva de la que va donar lloc a la defensa dels Aiguamolls de l'Empordà a finals dels anys 70 del segle passat. Això no obstant, apel•lem als poders públics competents, especialment a la Generalitat, que actuïn d'immediat i no esperin que la societat civil "tregui les castanyes del foc".

IAEDEN-Salvem l'Empordà

Sant Pere Pescador, octubre de 2012

www. iaeden.cat

DEPANA

JUNTA DIRECTIVA

President:
Joan Cuyàs Robinson

Vicepresident:
José Antonio García Moreno

Secretari General:
Xavier Torrents Ludewig

Tresorer:
Lluís-Xavier Toldrà Bastida

Vocals:
Marc Alonso Martínez
Francesc Beni Pardo
Jordi Cebrián Puyuelo
Francesc Espinal Trias
Esteve Ferrer Panadès
Marta Gumà Bondia
David Rodès i Bach

L'Agró Negre - Número XXII

Edita: DEPANA
C/ Sant Salvador 97
08024 Barcelona
Tel. 93 2104679 - Fax 93 2850426
E-mail: agronegre@depana.org

Directora i editora:
Duaita Prats - Tau

Consell de Redacció:
Toni Aparicio, Jordi Cebrián, Joan Cuyàs, Estela Illa, Joan Maluquer

Disseny i maquetació:
TAU-ART (tau.art@gmail.com)

Foto de portada: Passarell
Autor: Salva Solé

La revista té una periodicitat quatrimestral, i un tiratge de 1200 exemplars que s'envien gratuïtament als socis de l'entitat i a les principals institucions i ONGs. La seva finalitat és l'educació ambiental i la difusió de les activitats que l'entitat porta a terme, i està oberta a les reflexions respectuoses de qualsevol persona implicada en la lluita per a la sostenibilitat.

La publicació no es fa responsable de les opinions dels seus col•laboradors.

Imprimeix: Impremta Pagès en paper ecològic BIO-TOP
Dipòsit legal: B-48225-2009

MAS O MENYS, TOT IGUAL

Amb el resultat de les eleccions catalanes a la vista, i reafirmant, com sempre hem fet per definició, la condició apolítica de la nostra entitat, ha estat molt fàcil trobar una qüestió bàsica sobre la qual exposar la nostra opinió i de la qual pràcticament no se n'ha sentit a parlar: la defensa i protecció activa del patrimoni natural, del medi ambient, del territori, com a bé públic d'interès general i prioritari ha de prevaldre sobre qualsevol altre debat sobiranista, independentista, nacional o econòmic.

Dol haver de dir-ho, però hi ha multitud d'exemples a casa nostra i arreu, que fan prou palès que aquesta acció de defensa i protecció no ha estat precisament duta a terme de forma més decidida, més eficaç i més valenta, quan els poders públics decisoris en temes de planejament i de gestió mediambientals, eren més propers al territori, ni tampoc quan el color polític de torn estava matisat de verd. Quants malaurats exemples de destrucció d'espais i de paisatges naturals han estat promoguts i executats des del mateix territori!

Quina és la nostra reflexió? Primer de tot, que cal esforçar-se per evitar un inútil desànim. En aquests moments l'esforç és especialment necessari quan, per exemple, desprès d'una feixuga reunió amb alguns alts càrrecs de l'Administració mediambiental, ben poca cosa rebem més enllà d'una baixíssima receptivitat davant els nostres arguments, tècnicament, científicament i jurídicament, sempre molt ben documentats.

En segon lloc, cal no oblidar que, si bé és cert que la nostra societat ha avançat en alguns aspectes de conscienciació ciutadana mediambiental, de sensibilitat animalista o de gestió de residus, això ha estat per les accions perseverants promogudes des de la ciutadania, des de les entitats que conformem el teixit associatiu i popular. Però l'acció política, legislativa i administrativa ha actuat a remolc d'aquella. Aquesta missió proactiva segueix essent la d'entitats com la nostra.

Manca molt per fer. Per posar un exemple: socialment és ja gairebé inacceptable i està mal vista la tortura animal, els espectacles amb animals i fins i tot la caça, però encara no ho son pas la destrucció de territori, la malversació de recursos i terres agrícoles, la contaminació visual dels paisatges amb publicitat abusiva, la tinença d'ocells silvestres engabiats, etc... Aquesta ha de ser l'educació ambiental que cal fer des de les entitats del nostre temps.

Hem d'aprofitar aquesta complicada etapa política que comença apuntant molt amunt cap a objectius apassionants, per aconseguir que els poders públics i les Administracions considerin la defensa de la Natura, el Medi Ambient i la Gestió del Territori com a temes prioritaris d'interès general, i no com una nosa per a l'economia i per a l'acció de govern. Business as usual.

Us desitgem un molt bon 2013!

La Junta Directiva de DEPANA

foto: gemma alfòs

La Generalitat renuncia al projecte d'Eurovegas al Delta del Llobregat

BYE, BYE, MR. ADELSON!

Aquest mes de setembre una notícia sorpresa ens anunciava que l'ombra sinistra d'Eurovegas s'allunyava del Baix Llobregat en direcció cap a Madrid, posant fi a un malson que havia durat més d'un any.

Però no per això hem de baixar la guàrdia: hem d'estar amatents a nous moviments especulatius, obres faraòniques o d'altres atacs a la pagesia i la natura d'aquest espai privilegiat. Per evitar-ho, cal blindar el Delta amb una figura amb protecció definitiva a l'alçada dels seus valors: la declaració oficial de 'Parc Natural de la Vall baixa i el Delta del Llobregat'.

Victòria popular ... i agredolça

El dia 6 de setembre sabíem pels mitjans que el govern català decidia que Eurovegas no vindria al Baix Llobregat perquè, segons ens deia, l'oferta de la Generalitat per acollir el projecte 'havia caducat'. Pocs dies després se'ns revelava una mena de 'Pla B' que en paral·lel havien estat negociant, també lamentable: un altre macro complex, el *BCN World*, que ocuparia terres tarragonines. Per aquest darrer motiu i per solidaritat amb la ciutadania madrilenya, la nostra plataforma, *Aturem Eurovegas*, no va arribar a celebrar la victòria de la causa, una de les poques aconseguides a través d'una mobilització popular al Delta del Llobregat en més de 30 anys de lluita.

Havien estat molts mesos d'una batalla desigual, ja que el rival era un empresari americà molt influent i aliat amb poders fàctics catalans. Mai no sabrem quina part de mèrit té en el desenllaç la resposta popular de rebuig, un clam que posà dempeus no només els ecologistes, els pagesos i els usuaris directes del Delta, sinó el munt de ciutadans conscients del tresor que suposa aquest reducte natural tant proper a la gran ciutat que és Barcelona. Però sí que sabem que n'hem tret lliçons.

Experiència i saviesa

La primera lliçó és que el Delta del Llobregat continua en el punt de mira de l'especulació. Els alcaldes han demanat a la Generalitat que els ofereixin 'altres projectes' per a la comarca (deixant veure que Eurovegas no els era una mala opció), i ens temem que el Govern estigui disposat a tot. Un gran 'ES VEN' planeja constantment sobre el Delta. Com va escriure el company Albert Buigues, '*l'escassa protecció de la que gaudeix ha estat font de pèrdua continuada de valor ecològic, econòmic i cultural*'. Per el tant, no podem abaixar la guàrdia.

En positiu, i malgrat el neguit que ha suposat aquesta amenaça a nivell ecològic, amb totes les accions portades a terme hem aconseguit 'posar el Delta al mapa' i que la gent conegui i s'estimi més aquest territori, especialment el Parc Agrari, l'última gran zona agrícola de la conurbació barcelonina.

I dos aprenentatges més, ben importants: per una banda, que és bàsic seguir fent pedagogia dels valors del Delta; per l'altra, la conveniència de fer xarxa amb entitats que estàvem treballant pel territori per separat. Junts, estem més ben preparats contra futures agressions. Fins i tot s'ha>>>

foto: eio ramon

I malgrat tot, la lluita continua: un gran 'ES VEN' planeja constantment sobre el Delta del Llobregat. No podem abaixar la guàrdia...

aconseguit una fita històrica, que és asseure a la mateixa taula pagesos i conservacionistes, per una causa comuna. Valorem altament aquesta porta de diàleg que s'ha obert per treballar per un espai que, a més de ser productiu, té funcions ambientals i és vital per a la fauna, i per tant som molts els interessats en la seva conservació.

Mirar endavant

La plataforma EV, de la qual DEPANA en forma part, està immersa en un procés de refundació per adaptar-se a la nova realitat. Seguint l'esperit d'aquests mesos, en què el nostre discurs ha estat sempre positiu i constructiu, s'ha creat *Delta viu - Plataforma per la recuperació dels espais agraris i naturals del Delta del Llobregat*. Pretén treballar no només la defensa de l'espai sinó passar a l'ofensiva, fent propostes per dinamitzar l'agricultura i promoure l'accés a la terra, l'agricultura sostenible, els circuits de proximitat o l'ecoturisme.

I continuem fent difusió, amb xerrades, visites guiades i participació a fòrums, ràdios, etc., en col·laboració amb Madrid amb els vídeos gravats a personatges de referència, *Veus contra Eurovegas*, i l'exposició itinerant *El Delta del Llobregat, tan fascinant com desconegut*.

A més, hem recuperat la feina aparcada tots aquests mesos: la investigació de la fiscalia al pàrquing il·legal de taxis de l'Aeroport, el Parc Litoral del Prat, els accessos ferroviaris al port, l'ampliació de les capçaleres de pista, el desdoblament de la C-31 a Gavà sobre una zona protegida, la sagnia d'ocells als vidres de la T1 o els episodis de mortaldat de fauna a la llacuna de la UPC... Petites o grans mossegades als espais naturals i agrícoles, en què molts cops és la pròpia administració qui ha transgredit la llei.

Protecció definitiva, ja!

Per això, amb entitats com DEPANA demanem la protecció definitiva i irrequalificable de la zona, que ha de ser anomenada *Parc natural de la Vall baixa i el Delta del Llobregat*, incloent-hi les zones naturals i agrícoles que estan actuant com a tal, i els connectors biològics amb la resta de territoris com el Garraf o el riu.

Això donaria entitat a tots aquests sistemes interconnectats i interdependents, i milloraria molt la gestió, que ara està en mans de tres administracions diferents, completament descoordinades.

El delta s'ho mereix, com a espai natural imprescindible que és pels als ocells migratoris, amb hàbitats prioritaris per la UE. De fet, estem segurs que si no fos per la seva ubicació i els interessos que existeixen, ja fa anys que estaria adequadament protegit ◆ **Eva Yus, Plataforma AEV**

Pel camí hem après la conveniència de fer xarxa amb entitats que treballàvem pel territori per separat. Junts, estem més ben preparats contra futures agressions. Fins i tot s'ha aconseguit una fita històrica al delta, que és asseure a la mateixa taula pagesos i conservacionistes per una causa comuna.

Ara hem recuperat la feina aparcada tots aquests mesos: la investigació de la fiscalia al pàrquing il·legal de taxis de l'Aeroport, el Parc Litoral del Prat, els accessos ferroviaris al port, l'ampliació de les capçaleres de pista, el desdoblament de la C-31 a Gavà sobre una zona protegida, la sagnia d'ocells als vidres de la T1...

La plataforma EV, de la qual DEPANA en forma part, està immersa en un procés de refundació per adaptar-se a la nova realitat. S'ha creat ***'Delta viu - Plataforma per la recuperació dels espais agraris i naturals del Delta del Llobregat'*** *per passar a l'ofensiva, fent propostes per dinamitzar l'agricultura i promoure l'accés a la terra, l'agricultura sostenible, els circuits de proximitat o l'ecoturisme.*

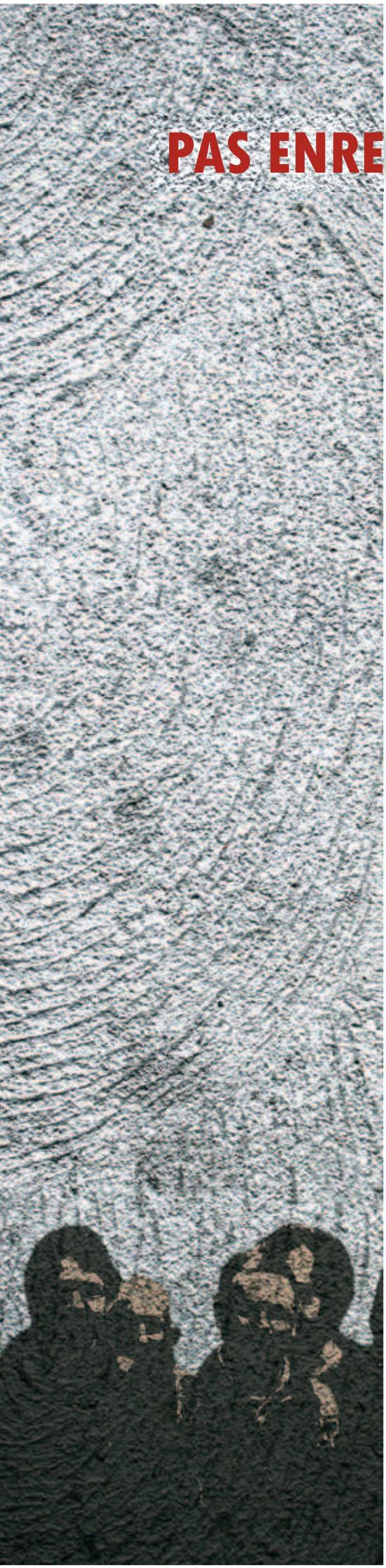

PAS ENRERA DE LA GENERALITAT EN

Volem comentar-vos un cas dut per l'entitat jurídica 'Fons de Defensa Ambiental', on recentment el conseller de Territori i Sostenibilitat ha negat la participació de diversos ciutadans i de l'associació ecologista Col•lectiu Bosc Verd del Penedès, per demanar la nul•litat d'una autorització ambiental per utilitzar residus en la cimentera de l'empresa ***Uniland Cementera SA****, al municipi de Santa Margarida i els Monjos.*

Per entendre millor aquest cas, us fem un resum dels fets i de les greus vulneracions de la normativa sobre participació pública en medi ambient. També us esmentem les accions legals endegades per aquestes persones i l'associació.

L'inici dels fets

El 24 de novembre de 2009, l'empresa UNILAND va presentar una sol•licitud d'autorització ambiental per utilitzar derivats de residus urbans (anomenats combustible derivat de residus –CDR-) i fangs secs de depuradora (EDAR), com a combustible en la fabricació de ciment, tot acompanyant el corresponent estudi d'impacte ambiental. L'activitat que es ve realitzant en aquesta cimentera és l'elaboració de ciment o clínquer en forns rotatoris i l'extracció d'àrids, i utilitza coc de petroli com a combustible principal en els dos forns de clinquerització.

Una modificació perjudicial

Segons el projecte tècnic presentat, però, es pretén de substituir el 33% del coc de petroli mitjançant la utilització de residus sòlids urbans CDR (24%) i de fangs secs de depuradora (9%). Aquesta substitució del combustible per residus és molt important quantitativament (un 33%) la qual cosa implica una veritable transformació de l'activitat autoritzada en no limitar-se a la fabricació de ciment sinó també realitzar, de forma molt significativa, una altra com és la gestió de residus. Però també aquesta substitució del combustible per residus és molt rellevant qualitativament pels seus impactes a la salut de les persones i al medi ambient. Per aquests motius, la normativa obliga de demanar una nova autorització ambiental per tractar-se d'una modificació substancial de l'activitat de fabricació de ciment.

Privació participativa

Tota la tramitació es va referir, lògicament, a aquesta nova activitat de gestionar residus sòlids urbans i fangs secs de depuradora en la cimentera. Però l'anunci del tràmit d'informació pública va amagar aquesta nova activitat en esmentar-ne una altra de ben diferent com és la fabricació de ciment i extracció de roca, o sigui, l'activitat que aquesta empresa venia realitzant des de fa anys. Tampoc es diu que es tracti d'una modificació substancial. El resultat va ser desvirtuar totalment aquest tràmit participatiu. Si s'hagués anunciat l'activitat objecte de l'autorització ambiental (la gestió de residus en una cimentera), segur que s'haguessin presentat al•legacions tot essent coneixedor el Departament de Medi Ambient i Habitatge de la conflictivitat social que genera aquesta activitat pels seus possibles impactes. Per tant, s'ha d'entendre que no s'ha fet el tràmit d'informació pública de l'activitat "modificació substancial per utilitzar derivats de residus de la fracció resta de residus sòlids urbans i fangs secs de depuradora" per a la qual es va sol•licitar l'autorització ambiental.

Primeres sol•licituds de nul•litat

Finalment, en data 3 de juny de 2010, el conseller de Medi Ambient i Habitatge de la Generalitat de Catalunya va atorgar a l'empresa UNILAND l'autorització ambiental pel canvi substancial d'emprar residus urbans i de fangs secs de depuradora. Al maig de 2012, diversos ciutadans i el col•lectiu Bosc Verd van presentar dues sol•licituds de revisió d'ofici demanant la nul•litat d'aquesta autorització concedida a Uniland Cementera SA per gestionar residus. La raó, l'omissió clara, manifesta i ostensible de tràmits essencials del procediment, considerant que la>>>

LA PARTICIPACIÓ DE CIUTADANS I GRUPS PER DEFENSAR EL MEDI

La conselleria han inadmès les sol•licituds dels ciutadans i Bosc Verd, argumentant que no tenen fonament jurídic ni legitimació per intervenir en el cas. Evita examinar els arguments de fons i demanar el dictamen de la Comissió Jurídica Assessora, l'alt òrgan consultiu de l'Administració que actua amb independència i autonomia per poder garantir-ne l'objectivitat.

informació pública és una tràmit essencial i previst a la normativa administrativa i a la normativa ambiental internacional, europea espanyola i catalana.
En tractar-se d'una presumpta vulneració molt greu de la normativa, l'acció de nul•litat que poden presentar els ciutadans no té cap termini.

Les resolucions del conseller
Al respecte, el 17 de setembre de 2012 el conseller ha dictat dues resolucions que han inadmès les sol•licituds argumentant que no tenen fonament jurídic i que els sol•licitants no tenen legitimació per intervenir en el cas. Així, la Conselleria evita d'entrar a examinar els arguments de fons i de demanar el dictamen de la Comissió Jurídica Assessora, que és l'alt òrgan consultiu de l'Administració de la Generalitat i que actua amb independència i autonomia per tal de poder garantir l'objectivitat de l'actuació administrativa.

Questionant Bosc Verd
Pel que fa a la legitimació del col•lectiu Bosc Verd, la resolució fa una interpretació restrictiva i formalista contrària a la Constitució Espanyola i a l'Estatut d'Autonomia de Catalunya d'un dels requisits de la legitimació de les associacions ambientalistes, com és tenir entre els fins estatutaris la protecció del medi ambient o d'algun dels seus elements en particular, i que aquests fins puguin resultar afectats per la resolució. En particular, es considera que no s'ha acreditat que les finalitats de l'associació Col•lectiu Bosc Verd, referides a la massa forestal i la fauna, puguin resultar >>>

EL FONS DE DEFENSA AMBIENTAL, ADVOCATS DEL MEDI AMBIENT

Comptem amb centenars de normes que protegeixen la natura i contribueixen a lluitar contra la contaminació. Especialment d'ençà l'entrada de l'Estat espanyol a la Unió Europea, les normes en matèria ambiental han proliferat i han contribuït també a què els ciutadans es puguin implicar en la regulació d'aspectes medi ambientals i en l'aplicació de tota aquesta normativa. Malauradament, però, no és fàcil per a particulars i col•lectius socials poder influir efectivament en les decisions en matèria ambiental o garantir la correcta aplicació de la llei. A més, dissortadament les normes no sempre es compleixen. És per això que el medi ambient necessita d'un bon advocat.

L'FDA dona resposta als ciutadans
El Fons de Defensa Ambiental es va crear l'any 2004 per donar resposta a les creixents demandes de particulars, associacions i ens locals que reclamaven suport jurídic en qüestions ambientals. Inspirats per iniciatives d'èxit als EUA i a altres països, un grup de juristes vam crear l'FDA per contribuir de forma efectiva i real a la protecció jurídica del medi ambient i fomentar la participació davant de l'administració i l'accés de tots a la justícia per a la defensa del medi ambient.

Conveni amb DEPANA
Des de llavors, l'FDA ha representat entitats cíviques com associacions ecologistes, plataformes d'afectats, associacions de veïns, partits polítics, sindicats i també ajuntaments. Des del seu inici, l'FDA ha mantingut un lligam especialment estret amb DEPANA en alguns afers concerts (com ara la caça de firngíl•lids). Des d'inicis d'aquest any, els lligams amb aquesta entitat s'han fet més estrets, culminant amb la signatura d'un nou conveni segons el qual l'FDA li presta serveis d'assessorament jurídic i ofereix un tracte especial als seus socis. En virtut d'aquest conveni, l'FDA ha traslladat la seva seu social al local de DEPANA.

Sense ànim de lucre
L'FDA és una associació sense ànim de lucre, registrada a la Generalitat de Catalunya, i independent. Els seus beneficis es reverteixen en ella mateixa, amb l'objectiu de mantenir els seus fins. Entre les seves activitats principals, l'FDA proporciona assistència jurídica davant l'administració i els jutjats i tribunals, redacta normativa ambiental, elabora informes i estudis i realitza diverses activitats formatives.

AVANTATGES FDA PELS SOCIS DE DEPANA

Per a totes aquelles persones sòcies de DEPANA que desitgin realitzar una consulta o iniciar alguna actuació legal en algun cas concret relacionat amb la defensa del medi ambient, el Fons de Defensa Ambiental ofereix els següents avantatges:

- *Assessorament general: els socis de DEPANA poden realitzar, de forma **gratuïta**, consultes legals sobre la defensa i protecció de la natura que no requereixin un estudi previ.*
- *Assessorament especial: els socis de DEPANA gaudeixen d'una **reducció del 30%** sobre els honoraris fixats pel Col•legi Professional d'Advocats de Barcelona, en totes les actuacions que vagin més enllà de l'assessorament general del punt anterior (per exemple, redacció d'al•legacions, recursos administratius, recursos judicials, etc.).*

www.fonsdefensaambiental.org
fda@fonsdefensaambiental.org

La resolució del conseller d'inadmissió de la sol·licitud, és un atac frontal al dret fonamental d'associació i als drets constitucionals i estatutaris al medi ambient, de participació administrativa, i de tenir una bona administració, i impedeix de forma injustificada el funcionament de les més altes institucions de l'Administració de la Generalitat

afectades per la resolució. Tal i com es va exposar a la sol•licitud, la substitució del combustible d'una cimentera per residus és molt rellevant qualitativament pels seus impactes al medi ambient i, en ell, en la massa forestal i la fauna. Precisament, aquests impactes són la causa per la qual ha estat qualificada com una modificació substancial i que s'hagi hagut de demanar una nova autorització ambiental.

Contradiccions

La resolució de la Conselleria també nega la legitimació de l'associació i els ciutadans en virtut de l'acció pública prevista en la legislació de residus. Però quan una Llei preveu l'acció pública, vol dir que tothom pot estar legitimat sense haver d'acreditar cap dret ni interès. Sorprenentment, la resolució considera que no és d'aplicació perquè no s'ha invocat la vulneració de cap precepte de la legislació de residus. En canvi, les sol•licituds de revisió d'ofici van posar de manifest la vulneració de diversos preceptes claus de la de la normativa de residus com és el procediment d'autorització d'una activitat de gestió de residus i, en concret, la participació pública en el mateix.

Pel que fa al segon motiu d'inadmissió de la sol•licitud de nul•litat (manca de fonament), és del tot improcedent perquè la legislació exigeix que només és possible la inadmissió quan les sol•licituds estan mancades manifestament de fonament. En tot cas, l'extensió del contingut de la resolució (fins a 15 pàgines) i la seva complexa argumentació sobre la manca de justificació, demostra que no és gens manifesta.

Recurs al conseller...i al Síndic

Davant d'aquest menyspreu a la participació pública ambiental, els ciutadans i el col•lectiu Bosc Verd han presentat el 7 de novembre un recurs administratiu que ha de ser resolt pel mateix conseller, esperant que ordeni de tramitar el procediment de nul•litat.

També han presentat dues queixes al Síndic de Greuges per considerar que la resolució d'inadmissió vulnera diversos drets de la Constitució espanyola i de l'Estatut d'Autonomia: dret al medi ambient (art. 45 CE i 27 i 46 EAC), al d'associació (art. 22 CE), al de participació administrativa, a una bona Administració (art. 9.2, 23.1, 24.1, 103.1 CE i 4.2, 29.1, 30.2 i 43 EAC).

De conformitat amb el que disposen els art. 10.2 CE i 4.1 EAC, els anteriors drets al medi ambient i de participació administrativa han d'ésser interpretats segons el Conveni internacional sobre l'accés a la informació, la participació pública en les decisions i l'accés a la justícia en qüestions ambientals, signat per nombrosos estats (entre d'altres l'espanyol) i la Unió Europea el 28 de juny de 1998 (Conveni d'Aarhus), resultant vulnerats determinats preceptes (art. 1, 2.4, 3 i 2.5 i 6).

Un atac frontal als drets del medi ambient i dels ciutadans

En fi, que la resolució del conseller és un atac frontal al dret fonamental d'associació i als drets constitucionals i estatutaris al medi ambient, de participació administrativa i a una bona administració.

A més, impedeix de forma injustificada el funcionament de les més altes institucions de l'Administració de la Generalitat com succeeix, en aquest cas, amb la Comissió Jurídica Assessora que actua amb independència i autonomia per tal de garantir l'objectivitat de l'actuació de l'Administració.

◆ **Fons de Defensa Ambiental**

L'origen de la polèmica és la presentació per part de l'empresa UNILAND, el 24 de novembre de 2009, d'una sol•licitud d'autorització ambiental per utilitzar derivats de residus urbans (anomenats combustible derivat de residus – CDR-) i fangs secs de depuradora (EDAR), com a combustible en la fabricació de ciment, un canvi molt rellevant qualitativament pels seus impactes a la salut de les persones i al medi ambient.

EXITOSA REUNIÓ DE VOLUNTARIS A DEPANA

■*Revifa l'esperit de col·laboració per a la defensa del medi*

En els darrers anys, Catalunya ha passat d'estar en les posicions capdavanteres en matèria de protecció de la natura, a ocupar un dels últims llocs entre les comunitats de l'Estat espanyol. Sembla que la preservació de la Natura ha perdut la preeminència que mereix a ulls dels nostres representants polítics, i la crisi ha contribuït a empitjorar aquesta situació. L'eliminació de la Conselleria de Medi Ambient i la ràpida promulgació d'una legislació tan lesiva per a la natura en algunes de les seves disposicions, com va ser la famosa llei Òmnibus, són mostres evidents d'aquest fenomen. Això ha comportat que a les ONG medi ambientalistes en general i a DEPANA en particular se'ns hagi girat feina d'una manera aclaparadora. Des de la nostra entitat, i només amb l'esforç del voluntarisme, tractem de posar fre a alguns dels molts projectes i actuacions que amenacen el territori.

No estem sols!

Per això resulta esperançador comprovar que en aquesta sensibilització sobre el medi ambient, no estem sols. En els darrers mesos s'han adreçat a l'entitat moltes persones interessades en ajudar d'una manera o altre en tasques de preservació de la Natura. Amb la finalitat de conèixer les seves inquietuds i d'explicar les opcions de col·laboració, se'ls va convocar a una reunió de voluntaris el passat 13 de novembre. La reunió, impecablement preparada per la secretària tècnica de l'entitat, l'Olatz, va assolir un èxit rotund d'assistència: prop de 30 persones d'edats diverses, amb predomini de gent jove o molt jove.

Després d'unes paraules introductòries del president de l'entitat, en Joan Cuyàs, sobre els objectius de DEPANA i la seva història, els membres del grup d'activitats, amb el Xavi Torrents com a mestre de cerimònies, van explicar les àrees on actualment es desenvolupa el nostre voluntariat. L'Eva Yus com a membre de la plataforma SOS Delta, i sòcia, va exposar la frenètica campanya de resistència que vam fer en contra del funest projecte d'Eurovegas, i va recordar que encara romanen moltes amenaces sobre un espai tan castigat com és el Delta del Llobregat. Necessitem de l'esforç de més voluntaris per a una lluita que no sembla tenir fi.

Sempre pensant en la Natura

La preparació i el guiatge de sortides que formen part de l'agenda d'activitats de DEPANA, és una altra àrea on els voluntaris/es que ho desitgin es podrien integrar. Son sortides de caire naturalístic per conèixer ambients naturals del territori català o bé per visitar indrets amenaçats, visites a centres de recollida i atenció de fauna salvatge o bé a instal·lacions d'energies renovables o centres de reciclatge. També es pot col·laborar en la participació en fires populars o de medi ambient, on l'entitat aprofita per donar-se a conèixer.

La Rubí, intervenint en nom de la Marta Gumà, va parlar del projecte sobre la protecció dels ocells fringíl·lids, la campanya contra la utilització de dofins en lamentables espectacles als dofinaris dels zoos, i del projecte del Pas de l'Estret en el qual col·labora DEPANA, a fi d'aturar la captura de macaques al Marroc per ser venudes a Europa com a mascotes.

Hi ha moltes maneres de col·laborar

En Lluís Martín va comentar la participació de l'entitat en la plataforma Tanquem les nuclears i la Teresa Sabater, de l'antic projecte impulsat per DEPANA als Pirineus sobre la recuperació dels antics camins. DEPANA compte també amb un grup específic d'actuacions forestals, el GAF, que organitza periòdicament reforestacions i accions de millora forestal, bàsicament a Collserola. Una altra opció de col·laboració, per a qui li agradi el món del periodisme, és participar en els treballs de la publicació que tens entre les mans, L'Agró Negre de DEPANA, una eina divulgativa que editem des de fa ja 8 anys, i que informa de les activitats que porta a terme l'entitat, a més d'altres notícies destacades de l'actualitat medi ambiental ◆ **Jordi Cebrian**

JOSEP MARIA MASSIP

He conegut personalment en Josep Maria Massip en època recent, i des de llavors, en cada conversa no deixa de sorprendre'm: sempre surt a la llum un nou aspecte, una nova dada de la seva trajectòria que havia quedat amagada al calaix. És una d'aquelles persones que sembla aprofitar la vida al màxim. Li comento i em diu: "No hi dono cap mèrit. No sabria fer-ho d'altra manera..."

I és que aquest naturalista banyolí, soci de DEPANA des de ni ell sap quants anys, ha tocat moltes tecles. Un bon grapat tenen a veure amb la seva gairebé genètica curiositat per tota bestiola que es mou. Però potser la que més satisfaccions li està donant, és una de tan familiar com mal coneguda, a qui els humans hem donat multitud de noms: pota grossa, banya verda...

Deixem que sigui ell mateix qui ens ho expliqui.

foto: pep armengol

"TANT DE BO EL LLOP NO PERDI LA POR DELS HUMANS"

Et demanaré d'entrada que facis una cosa força difícil: presenta't a tu mateix.
Sóc un naturalista de pràcticament tota la vida, que m'he dedicat a estudiar la fauna del Pla de l'Estany. Potser, però, pel que se'm coneix més és pels treballs sobre el llop, publicats el 2011 en el llibre '*El llop i els humans. Passat i present a Catalunya*'.

Per què més ets conegut al Pla de L'Estany?
Sempre m'he implicat amb la societat d'aquí, col•laborant en tot el que se m'ha demanat. Vaig ser regidor d'Estany i Medi Ambient de Banyoles els primers quatre anys de la democràcia. Varem eliminar moltes de les coses que s'estaven fent i que malbarataven el nostre preuat entorn.

Quina és la teva vinculació amb la nostra entitat?
DEPANA és un referent des que es va fundar, i des de sempre en sóc soci. També vaig mantenir fins al final una relació d'amistat amb un dels seus fundadors, en Joaquim Maluquer, que per cert va celebrar molt el llibre del llop. Els seus elogis encara m'acompanyen.

Quan ens vàrem conèixer em confessaves que 2012 estava sent un any molt especial per tu. Perquè?
El motiu és la repercussió que ha tingut aquesta publicació, no només a Catalunya, sinó més enllà de la frontera. M'estan convocant de tot arreu per fer-ne xerrades i conferències. A més, he rebut el Premi de Medi Ambient de la Fundació Valvi i he estat el '*Banyolí de l'any 2011-2012*', dues coses que ajuden a fer camí.

D'on et ve la curiositat pel món natural?
La porto innata. Ja de petit em passava les estones fent observacions de coses tant simples com les entrades i sortides de les formigues al niu. De jovenet em vaig vincular al Museu Darder i sempre he seguit amb aquesta afecció, en paral•lel a la meva tasca professional en l'àmbit empresarial.

Si haguessis de destacar una vessant naturalística de tu mateix, quina seria?
El meu problema és que m'interessa tot! A vegades he hagut de treure temps d'on no en tenia... Per això ara, un cop retirat i amb l'oportunitat d'endreçar i divulgar els

© foto: lluís morera

coneixements adquirits, van sortint tantes coses a la llum pública.

Com deies, se't coneix especialment pels treballs entorn del llop. Per què creus que aquest animal ens desperta aital interès?
Perquè hem estat companys de viatge des de fa dos milions d'anys. Per altra banda, es troba al cap de munt de la piràmide alimentària con a gran predador europeu, i se l'ha massacrat. Ara mateix fa la impressió que sigui un ésser estrany, gairebé oblidat o proscrit. Parlar del llop a molts indrets on encara n'hi ha, és mal vist.

Se'ns ha presentat des de petits com un ésser temible...
Pitjor que això, ha estat esborrat de la memòria en alguns llocs. Ho vaig detectar ja fent el llibre '*Els mamífers. Banyoles, fauna comarcal*', quan preguntava per ell i alguns em deien que mai n'hi havia hagut aquí; però uns pocs sí que en feien referència. Vaig pensar que calia aclarir-ho.

En tenim aguna notícia recent?
El llop va donant senyals de la seva tornada natural a Catalunya, molt a poc a poc, en nombre d'exemplars que es desplacen des dels Alps, però demostrant una capacitat de dispersió extraordinària. Quan fa una centúria de la seva extinció aquí, seria emocionant que altre cop es poguessin escoltar els seus udols.

Què diries a la gent per que no li tingui por?
És que jo ho plantejo al revés: crec que tant de bo el llop no perdi la por que li tenim els humans. Antigament passaven accidents per que en realitat érem nosaltres els que envaíem els seus territoris. Li dúiem el menjar a casa i, llest com és, no se'n podia estar! Per la nostra part, atès que parlem d'un territori ara molt humanitzat, hem de saber gestionar eficaçment el seu retorn.

I ara mateix, en què estàs treballant?
Doncs m'ocupa moltes hores la col•lecció de peces relacionades amb el llop que he anat recollint, un bon nombre d'elles inversemblants. Ha agafat dimensions de museu! ◆ **Duaita Prats**

Gestions garantides!

ASSESSORIA PARDO BARRIO

Constitució d'empreses . Altes d'autònoms

ASSESSORIA PARDO BARRIO
és una entitat formada per profesionals al seu servei, que l'assessoraràn i li donaràn les millors solucions en diversos àmbits.

- COMPTABLE
- FISCAL
- LABORAL
- JURÍDIC
- FINANCER

20% Dpte.
per a socis de DEPANA

C/ València, 647-649 local B . 08026 Barcelona
Tel. 93 243 04 92 Fax: 93 243 05 30

blog: http://assessoriapardobarrio.blogspot.com
@pardobarrio
Assessoria Pardo Barrio

www.pardobarrioasesoriabarcelona.com

foto: salva solé

Pinsà

Nou pas endavant de la Generalitat per empitjorar la supervivència de les quatre espècies caçables de fringíl•lids al nostre país

DESMUNTANT LA PROTECCIÓ

El juny passat va sortir a informació pública el projecte d'ordre per al qual es regula la captura en viu, cria en captivitat, possessió i exhibició pública d'ocells fringíl·lids per a activitats tradicionals relacionades amb el cant. A la data de tancar aquest article, l'ordre encara no ha estat aprovada, però ens preocupa i molt les portes que obra a la captura, la retenció o qualsevol altre explotació "prudent", un tant indiscriminada dels nostres cantors. El seu ampar és la possibilitat de fer "excepcions" amb motius tant poc fonamentats com donar continuitat a una "cultura" i "tradició", i presentar uns pretesos arguments de control per limitar la possesió i exhibició pública de les 4 espècies que es poden caçar, a "petites quantitats" amb la finalitat de portar a terme activitats relacionades amb el cant.

Un Departament d'Agricultura al servei dels caçadors

Més endavant us extractem les al·legacions que va presentar DEPANA, i que han estat parcialment acceptades per la Generalitat. Malauradament, només se n'han assumit petits retocs no substancials. A mode d'introducció, cal palesar que aquestes al•legacions es van formular per evitar un mal major a la solució tan barroera perpetrada pel decret llei que desprotegia 4 espècies de fringíl•lids: el passerell -*Carduelis cannabina*-, el verdum –*C. chloris*-, la cadernera- *C. carduelis*- i el pinsà comú –*Fringilla coeleb*-.

Certament, en la temàtica el Departament d'Agricultura s'ha mostrat explícitament com un ens al servei dels caçadors, que desplega tota la seva maquinària en favor de la desprotecció d'aquests ocells. Coneixent la línia política del seu Conseller, que sempre ha declarat que els ocells i la natura en general no l'interessen gens, ens vam veure obligats a proposar les presents esmenes com a mínims de mínims, tenint present que no compartim en absolut una regulació que menysté de soca-rel la important funció ecològica d'aquestes espècies.

Contravenint la voluntad de la CE

L'objectiu de l'ordre hauria d'haver estat que en un termini raonablement breu (ja que obre la porta a la captura de femelles per fer cria en captivitat), s'aconsegueixi la desaparició de les captures d'ocells fringíl·lids salvatges, atès que la cria en captivitat ha de proporcionar suficients exemplars per als concursos de cant. Aquesta és la voluntat de la Directiva 2009/147/CE, del Parlament Europeu (Directiva Aus): a l'article 5 prohibeix la caça d'ocells (passeriformes) salvatges, sigui quin sigui el mètode emprat, i a l'article 6 en prohibeix la venta. Les causes "culturals" no són admissibles com a excepció a la norma general (només s'accepten les causes de salut pública, seguretat aèria, danys a conreus o la protecció de la natura). Textualment autoritzaria ultrapassar la prohibició si s'informa a la Comissió Europea (encara en som membres...), i en aquesta condicions:

"para permitir, en condiciones estrictamente controladas y de un modo selectivo, la captura, la retención o cualquier otra explotación prudente de determinadas aves en pequeñas cantidades."

Quins són els números reals

Algú sap de quants ocells parlem? Es poden fer públiques les dades reals i no les que interessen políticament? Fa uns quatre anys hi havia unes 7000 persones autoritzades a caçar. Si ho multipliquem per 50 ocells per practicant, surten 350.000 aus... Això seria una quantitat que es pugui qualificar de "prudent" i " en petites quantitats", a banda de "estrictament controlada"? S'ha de recordar que els fringíl•lids no són espècies caçables i que les excepcions per motius "culturals" o "tradicionals" no existeixen.

Afortunadament, ningú s'ha atrevit a mantenir que infligeixin danys als conreus que és la típica excusa. Per exemple, el pinsà comú en l'època de cria és exclusivament insectívor i els tres restants ho són parcialment. En el mateix sentit, la Llei 42/2007 del 13 de desembre del Patrimoni Natural i Biodiversitat prohibeix la captura en viu i possessió d'individus d'aquestes espècies.

Prohibir la compravenda d'ocells de cant

Les dues normes esmentades recullen la possibilitat de la caça dels quatre ocells, sempre i quan, com s'ha dit, es tracti de casos excepcionals, i sota unes condicions determinades. Però l'obligació de complir les directrius europees en matèria de conservació de la biodiversitat ja ha produït que en més d'una ocasió que l'Estat Espanyol hagi estat seriosament advertit de sanció per la Comissió Europea per no fer-ho.

També hauria de servir aquesta ordre per acabar amb la comercialització il·legal i sense control d'aquests ocells. Cal prohibir expressament la compravenda d'exemplars provinents d'aquesta pràctica, encara que el seu orígen sigui la reproducció en captivitat.

L'objectiu de la normativa ha de ser permetre una activitat teòricament tradicional, no obrir ni validar un mercat submergit de compravenda d'ocells. Els concursos de cant estan tutelats per unes societats sense ànim de lucre. Si és veritat que es tracta d'una tradició i d'un afer de caire cultural, ha de tenir absolutament prohibit el comerç i el contingut econòmic. Les transgressions d'aquesta ordre s'han de sancionar per la Llei de Protecció dels Animals com a infraccions. >>>

DEPANA va presentar al·legacions contra el nou Decret llei que desprotegeix 4 espècies de fringíl•lids: el passerell -Carduelis cannabina-, el verdum –C. chloris-, la cadernera- C. carduelis- i el pinsà comú –Fringilla coeleb-, permetent-ne la seva cacera en determinades condicions, per motius "tradicionals" i "culturals".

foto: salva solé

Cadernera

DE LA NATURA

Cal prohibir la compravenda d'exemplars, encara que el seu orígen sigui la reproducció en captivitat. L'objectiu de la normativa ha de ser permetre una activitat teòricament tradicional, no obrir ni validar un mercat submergit de comerç d'ocells. Si és veritat que es tracta d'una tradició i d'un afer de caire cultural, ha de tenir absolutament prohibit el contingut econòmic.

Les propostes de DEPANA

Els ocells fringíl•lids al nostre país estan en un procés regressiu per la transformació a gran escala dels espais oberts que>>> habiten. DEPANA va proposar una sèrie de modificacions a l'articulat d'aquesta ordre per a la millor protecció d'aquestes aus per una recuperació dels seus efectius.

Aquestes són les al·legacions de DEPANA sobre l'articulat de projecte:

1a. Article 17

Aquí s'haurà fer una distinció entre les captures d'animals salvatges per a la cria en captivitat i les que el seu objecte sigui per a participar als concursos de cant i l'ús com a reclams per a les properes temporades de captura. En el segon supòsit no s'haurà d'autoritzar la captura de femelles.

En l'excepcional cas que per motius de cria en captivitat s'acrediti la necessitat d'extreure del medi natural alguna femella cal autorització específica de la DGMN.

Comentari : La captura puntual de femelles només es pot permetre amb l'objectiu de crear un estoc suficient d'animals en captivitat que a curt termini elimini la necessitat de capturar ocells salvatges.

2a. Article 18

S'hi haurà de deixar ben clar que queden prohibits tots els mètodes de captura massius, no selectius i que puguin ocasionar la mort de les aus (era una obvietat, i per pura jerarquia normativa, ha estat parcialment admesa).

3a. Article 20

Donada la davallada poblacional d'aquestes aus, proposem que hi hagi un topall de 30 ocells per ocellarire (i no 50) i que el màxim de captura salvatge sigui de 5 ocells/dia per totes les espècies, però d'acord amb els ocells que tens registrats: si en tens 30 necessites 0 ocells. No cal que es caci tots els anys. I prohibir caçar femelles a tots els que no estiguin autoritzats a reproducció en captivitat.

La possessió de més de 30 exemplars ja implicarà que l'ocellaire que justificadament els pugui posseir (p.e. si fa cria de forma autoritzada), s'hagi d'inscriure al Registre de nuclis zoològics, complir les condicions que estableix la normativa vigent per als nuclis zoològics i ser membre d'una societat ocellaire.

Comentari: *Tal i com queda reflectit a la Directiva 2009/147/CE del Parlament Europeu, els casos de captura han de ser excepcionals, i sempre que no hi hagi una altra solució satisfactòria, com pot ser la cria en captivitat. Per tant, una quota de 50 exemplars per ocellaire ens sembla excessiu. A més a més, s'ha de tenir en compte que els exemplars canten, i per tant són susceptibles de ser capturats amb la finalitat de presentar-los a concursos, són els mascles. En aquest projecte d'ordre no s'especifica que les femelles no poden ser capturades.*

4rt. Article 22

La Direcció General haurà de preveure unes anelles oficials per a les puntuals captures de femelles per a la cria en captivitat.

5è. Article 23

S'haurà d'afegir un punt quatre en el qual s'especifiqui l'obligatorietat de l'alliberament immediat en el cas de captura de femelles de les quatre espècies de l'article 3. Només hi haurà l'excepció en el supòsit que es tingui una autorització per a la cria en captivitat de la Direcció General del Medi Natural i Biodiversitat.

6è. Article 26

En el seu punt primer haurà de dir que queda prohibida la comercialització dels exemplars d'aquestes especies sense fer cap tipus de distinció pel seu origen. (parcialment admesa)

7è. Cal que esmenti expressament que s'han d'alliberar d'immediat els ocells no hàbils per a ser ensinistrats, o d'altres espècies capturats accidentalment (parcialment admesa)

Les conclussions i el negoci brut

Ara faltaria saber quines són les conclusions del nostre Departament de Defensa de la Natura sobre aquest primer any sotmès al règim de desprotecció de les 4 espècies.

Voldriem conèixer el nombre de captures i que ens expliquin quina ha estat la millora, més enllà que ja és prou clar que en general la desregulació beneficia la depredació de la natura. També tenir informació de l'evolució de les espècies i de la seva població.

Després, cal desemmascarar sense embuts si hi ha negoci brut o no al darrera d'aquesta suposada tradició i que per una vegada se'ns digui la veritat: quants ocells i quants diners es mouen anualment.

En fi, ara que bufen vents d'independència, de moment no ens enorgulleix pertànyer a una Comunitat Autònoma que ha donat un pas tan determinat i decidit en contra de la natura ◆ **Lluis-Xavier Toldrà**

Ranunculus alpestris

Salix herbácea

Mucizonia sedoides

LA VEGETACIÓ DE LES CONGESTERES I EL CANVI CLIMÀTIC

En un context global on es preveu un augment de les temperatures i canvis en els règims pluviomètrics, la vegetació de congesteres pot trobar-se seriosament perjudicada

Entenem per congestera aquell indret de l'alta muntanya on la neu s'acumula en abundància durant bona part de l'any, essent els mesos estivals els únics en què la vegetació pot desenvolupar-se. Els indrets més favorables per a trobar vegetació de congesteres generalment es troben orientats cap al nord, i tant poden ser depressions, peus de cinglera o zones enclotades, tots ells molt propicis a acumular grans gruixos de neu. En funció de la precipitació que hagi caigut durant l'hivern i primavera, la neu de les congesteres pot arribar-se a fondre ben entrat l'estiu.

Un cicle vital de pocs mesos

Així doncs, les plantes que hi creixen han d'estar adaptades a desenvolupar el seu cicle vital en només uns pocs mesos. El tipus de substrat determina que s'hi facin unes espècies o unes altres, però totes tenen en comú la mida molt reduïda (no s'alcen més de 2-3 cm del terra) i la capacitat de reproduir-se en temps rècord. Entre les espècies més característiques podem citar els arbustos *Salix herbacea, S. retusa, S. reticulata,* anomentats també salenques nanes, i herbes com *Gnaphalium supinum, Mucizonia sedoides, Cardamine alpina, Sibbaldia procumbens, Ranunculus alpestris, Veronica alpina* o *V. aphylla*.

L'amenaça del canvi climàtic

Les comunitats vegetals que envolten les congesteres, com són diversos tipus de prats, matollars de *Dryas octopetala*, roquissars, etc. no es troben limitades per un període de creixement tan breu, i les plantes que hi viuen solen ser més capaces de competir per l'espai. En un context global de canvi climàtic, on en els propers anys es preveu un augment de les temperatures i canvis en els règims pluviomètrics, la vegetació de congesteres pot trobar-se seriosament perjudicada. Una fosa de la neu més primerenca juntament amb temperatures més elevades, probablement permetin una expansió de les espècies pradenques, com hem dit, més competitives, en detriment de les espècies de congestera.

Estudi a mida

Per corroborar aquesta hipòtesi, el Grup de Recerca de Geobotànica i Cartografia de la Vegetació de la Universitat de Barcelona i el Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici van dur a terme un projecte de cartografia i inventariació de les congesteres del parc entre els anys 2003 i 2006. Els objectius que es plantejaven eren, per una banda, conèixer la diversitat de comunitats de congestera (i la seva riquesa florística) presents al parc nacional i la seva zona d'influència i, per l'altra, establir una sèrie de parcel•les permanents per fer un seguiment a llarg termini d'aquests ambients.

Per dur a terme el primer objectiu, vam seleccionar les zones més favorables a tenir vegetació de congestera a través d'imatges aèries i mapes topogràfics. Posteriorment les vam visitar per confirmar el tipus de vegetació que hi creixia i hi vam realitzar inventaris florístics, és a dir, vam anotar les espècies vegetals presents i la seva abundància dins la comunitat.

D'aquesta manera hem pogut veure que hi ha 5 associacions vegetals diferents, que en total contenen més de dues-centes espècies.

19 parcel·les de seguiment

Pel segon objectiu, a mesura que visitàvem sectors del parc nacional i de la seva àrea d'influència, anàvem establint parcel•les de seguiment, consistents en transsectes lineals seguint el gradient d'innivació, de manera que s'hi incloïen tant la vegetació de congestera com la vegetació marginal (sobretot prats). Amb una metodologia molt pautada caracteritzàvem cada transsecte i podíem establir quines comunitats vegetals s'hi feien. Vam establir un total de 19 parcel•les permanents de seguiment, distribuïdes per tota la geografia del parc. Pot haver canviat la vegetació de congesteres en deu anys?

Primeres conclussions

El proper any 2013 farà una dècada de l'inici del projecte, temps suficient per tornar a repetir els mostrejos, comparar les dades i extreure conclusions. Per tenir una primera aproximació de com pot haver evolucionat la vegetació en deu anys, l'estiu del 2012 hem repetit un dels transsectes, al Port de Ratera, i hem exposat els resultats a les IX Jornades sobre Recerca al Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici, el mes d'octubre passat. Les dades obtingudes mostren una certa colonització de les espècies pradenques cap a sectors del transsecte on el 2003 amb prou feines hi eren presents, així com també una certa reducció de l'àrea ocupada per les espècies estrictament de congestera. Caldrà esperar però a la repetició de les altres 18 parcel•les per veure si els canvis en la vegetació s'han produït a tot arreu, i amb quina intensitat ho han fet, abans de poder dir si la regressió que sofreixen les congesteres es gaire severa ◆

Estela Illa i Empar Carrillo, Grup de Recerca de Geobotànica i Cartografia de la Vegetació de la UB.

Per estudiar les congesteres i les espècies que hi viuen, el Grup de Recerca de Geobotànica i Cartografia de la Vegetació de la Universitat de Barcelona i el Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici hi van dur a terme un projecte de cartografia i inventariació entre 2003 i 2006.

En un moment de la nostra intervenció al congrés.

DEPANA AL Vè CONGRÉS MUNDIAL DE LA NATURA

El passat setembre la Unió Internacional per a la Conservació de la Natura va celebrar el seu Vè Congrés mundial. Aquest cop no hem tingut l'avantatge de que s'organitzés vora casa, com el 2008 a Barcelona, i hem hagut de viatjar fins Corea. L'illa volcànica de Jeju, al Sud d'aquest país, ha estat l'escenari de deu dies intensos de treball per avançar en les moltíssims reptes mundials de conservació de la natura.

El lema del congrés era *Natura +*, un lema simple per captar la importància fonamental de la natura i la seva interrelació amb qualsevol aspecte o activitat de la nostra vida, amb l'èmfasi en la seva capacitat de resistència o instint de supervivència.
Natura + te com a aspiració augmentar la resiliència de la natura i millorar la rapidesa amb que la natura i les persones s'adapten als canvis. L'ús racional de la solidesa intrínseca de la natura ens condueix a disposar de sistemes naturals més saludables, a obtenir més beneficis de la conservació i la restauració dels ecosistemes i la biodiversitat, i com a conseqüència, a tenir persones, comunitats i economies més sanes.

Les 5 prioritats
A més d'analitzar molts dels reptes mundials més urgents, durant el Congrés es van examinar els vincles de la natura i la seva conservació amb la solució d'aquests desafiaments: les relacions entre la natura i el clima, l'alimentació, el desenvolupament, les persones i la governança, i la vida, a partir de la definició del que són les 5 prioritats del programa de la UICN.
▶Ambientalització de l'economia mundial
▶Conservació i valorització de la natura
▶Compartició dels beneficis de la natura
▶Solucions al canvi climàtic basades en la natura
▶Gestió dels ecosistemes per a millorar la seguretat alimentària

Tot plegat va demostrar que les millors solucions no poden ser mai només tecnològiques, sinó que gairebé sempre les més encertades i sostenibles, estan basades en la natura i en la bona gestió del coneixement que en tenim.

Estructura
Com a Montreal el 1996, el Congrés es composà de dos grans esdeveniments: el Fòrum Mundial de la Natura, i l'Assemblea de socis de la UICN. Del Fòrum cal destacar-ne el gran nombre de debats, tallers, diàlegs amb líders mundials, taules rodones, cursos de capacitació, música i exposicions, en total més de 500. És remarcable l'augment d'actes i espais de debat associats a temes marins, tendència ja observada a Barcelona i ara consolidada.

Resultats
A la clausura, el president de la UICN, el ministre de Medi Ambient de la República de Corea, el governador de la Província autònoma especial de Jeju i el president del Comitè organitzador coreà van presentar la Declaració de Jeju "Natura+: Cap a una nova era de conservació, sostenibilitat i solucions basades en la natura" que si bé no és un document consensuat amb els participants, te el valor de donar un pas més vers "una nova era de la conservació, la sostenibilitat i les solucions basades en la natura".

Preparant el futur
El Congrés també va aprovar el Programa de treball de la UICN per als propers quatre anys, de més de 180 mocions relatives a tots els àmbits de la conservació i totes les regions del planeta. És especialment interessant comentar que el Comitè Espanyol de la UICN en va presentar una vintena, que van ser aprovades en aquest Congrés. La seva temàtica va des d'elements de governança interna de la UICN, a qüestions d'àmbit local, nacional i internacional.
Desafortunadament, la proposta de modificació dels estatus per a donar dret a vot als governs locals i subestatals, va ser rebutjada per segon cop, posant de manifest la vigència d'un esperit molt conservador, dominat pels estats, que no acaben de comprendre la necessitat lògica d'un canvi estatutari que reflecteixi una realitat en la gestió i la conservació dels recursos naturals associada a la proximitat i les competències que les administracions tenen en el desenvolupament de polítiques ambientals.

Un nou Consell
En l'àmbit del procés de governança interna, comentar l'elecció del President, el Tresorer, els Consellers Regionals i els Presidents de les Comissions. Per primer cop a la seva història, la UICN te un president xinès, Zhang Xinsheng, fet que demostra també dins la UICN la cada cop més forta presència xinesa en fòrums de decisió i/o influència internacional ◆

Dra. Purificació Canals, *Presidenta de MedPAN i membre de DEPANA*

DEPANA I CATALUNYA A JEJU

Un cop més, DEPANA ha estat present en el major esdeveniment mundial en conservació de la natura, i ho hem fet amb associació amb MedPAN, participant activament de les dues parts del Congrés. Al Fòrum hem aprofitat especialment els tallers i debats associats a temes de conservació marina i costera, aportant-hi la visió i l'experiència mediterrània, i durant l'Assemblea de membres en els debats del programa, el suport a l'aprovació de mocions i el procés d'eleccions.
Ens acompanyaven també des de Catalunya, el Departament de Territori i Sostenibilitat i Acció Natura. Res a veure amb la gran i lògica presència catalana a l'edició del 2008, però en qualsevol cas una participació molt activa i, sobretot, positiva. Ara més que mai, és important que Catalunya mantingui els seus vincles internacionals directes i estigui present en els grans debats mundials, si volem assegurar que en el futur del nostre país s'integri tota la diversitat natural i cultural del seu territori com a prioritat inqüestionable.

L'ús racional de la solidesa intrínseca de la natura ens condueix a disposar de sistemes naturals més saludables, a obtenir més beneficis de la conservació i la restauració dels ecosistemes i la biodiversitat, i com a conseqüència, a tenir persones, comunitats i economies més sanes.

CARME FORCADELL

"NECESSITEM LA INDEPENDÈNCIA PERQUÈ POTSER AVIAT NO TINDREM CAP TERRA PER DEFENSAR"

Per ***Duaita Prats***

Per les pàgines de la revista han passat en aquests vuit anys, dones de gest auster i paraula valenta, però que per poc que t'hi fixis vessen una dolçor tan veritable i tan gran com la fermesa de les seves conviccions. Carme Forcadell és una d'elles.
El moment excepcional que viu Catalunya, ha fet saltar gairebé de cop aquesta lingüista de les Terres de l'Ebre d'un anònim paper de lluitadora a la Plataforma per la Llengua a personatge de primera magnitud. La dimensió li atorga la seva presidència de l'Assemblea Nacional Catalana i el paper destacadíssim que juga ara mateix aquesta entitat. Ser el moment just al lloc clau ha capgirat la vida quotidiana de la Carme, que treu forces per compaginar la feina al Departament d'Ensenyament amb la frenètica activitat assembleària.
I ho fa també amb nosaltres, a aquestes hores del vespre ja amb gest cansat, però amb la brillantor d'uns ulls on s'hi veu la claror del far que la guia: aconseguir la llibertat del seu país, del meu país.
I, malgrat les aparences, no és una entrevista política. Perquè ni el seu independentisme al front de l'ANC, ni la lluita en defensa de la natura que mantenim des de l'Agró Negre, no s'han d'interpretar en clau política. Són, més enllà d'unes sigles, dues maneres de manifestar l'amor per la nostra terra i de voler-la protegir.

Si haguessis de fer una instantània teva, com la descriuries amb paraules?
Em considero una dona normal i corrent que fa anys que treballa per la independència de Catalunya, i que ara mateix té el privilegi d'estar al capdavant de l'Assemblea Nacional Catalana. No sóc important. L'autèntic protagonista és el poble de Catalunya i la seva veu, que ha dit prou. La meva presència al front de l'ANC és un fet puntual, un honor del qual n'estic molt agraïda però que pot canviar en les nostres properes eleccions. Ningú és imprescindible.

Imagino que, tal com estan les coses, el càrrec ha canviat la teva vida quotidiana. Portes l'estrès permanent d'un polític en campanya!
Compaginar el meu treball habitual amb la presidència de l'ANC no és fàcil. Vaig molt de bòlit ja que intento ser a tot arreu i dedico moltes hores a la causa. Però com que sóc optimista i penso que això és temporal perquè aviat aconseguirem la independència, veig l'horitzó a prop i m'ajuda a portar-ho bé.

El moment és realment extraordinari!
Sí, i n'hem de ser conscients. Potser no ens n'adonem en tota la seva dimensió. Estem escrivint la nostra història i tots els sacrificis que fem valen la pena. Des de l'Assemblea ho tenim molt clar: ara ens toca assolir aquesta fita i farem el que calgui.

A un observador estranger li pot semblar que una oportunitat així ha crescut de cop, com un bolet.
En absolut. Treballem en terreny adobat i estem recollint els fruits de moltes lluites. Les darreres vénen del 2006 i de la manifestació pel dret a decidir. Hi ha hagut un munt d'accions en 6 anys, fins a la gran Diada que ha estat aquest 11 de setembre. L'esforç de molta gent abans que nosaltres també ho ha fet possible. Tot suma.

Em ve al cap que el teu camí cap al desig d'independència pot haver partit de la necessitat de defensar una llengua que creies maltractada i en perill. És així?
Totalment. Vaig arribar a l'independentisme >>>

Treballem en terreny adobat i recollim els fruits de moltes lluites. Hi ha hagut un munt d'accions fins a la gran Diada que ha estat aquest 11 de setembre.

Soc de pagès i des de petita porto la natura a dins. Ara de gran l'aprecio molt, especialment el que fa referència a l'aigua. Em sento molt lligada al rec i al riu.

a través de la lengua. Per mi va ser determinant adonar-me que depeníem d'un estat espanyol que havia fet tot el possible perquè el català desaparegués. Fa uns vint anys ja estava convençuda que, perquè sobrevisqués, ens calia un estat propi que el defensés. Si no, s'acabarà produint un fenomen modern que en sociolingüisme en diem 'de substitució lingüista'. Passa quan les llengües moren, no per guerres o per migracions, etc, sinó perquè sucumbeixen davant a una altra llengua més poderosa i protegida que actua com a *language killer*. És com a la natura: el més fort es menja el més dèbil.

Ara quin estat de salut li diagnostiques al català?
El de necessitat de protecció. Està millor que no havia estat, però segueix sent una llengua 'minoritzada', i tot i assolint la independència s'han de superar molts anys d'imposició i moltes rutines adquirides. Haurem d'estar amatents perquè no ens passi com a Irlanda, que malgrat aconseguir la independència ha gairebé perdut el gaèlic. Creien que el salvarien i van arribar tard.

Que ets una lluitadora és eviden. Entre les teves causes, ha estat o hi figura la defensa del medi ambient?
I tant! Sóc de Xerta i el tema del transvasament de l'Ebre ens va tocar de ple. Vaig anar a totes les manifestacions a Barcelona, Madrid, Brussel·les, on fos. I ja abans, de joveneta, m'havia implicat en reivindicacions ambientalistes.

Com vius la natura? Quina és la teva relació amb ella?
A Xerta la visc molt de prop. Hi tinc una casa amb un hort i m'agrada treballar-hi, seguir el cicle dels fruiters. Tinc mandarines, taronges, cireres d'arbós, un magraner, un codonyer.... Plantar la terra i remenar-la em relaxa molt. Sóc de pagès i des de petita he collit fruita, olives, garrofes... Era una activitat familiar normal, la porto a dins i ara de gran l'aprecio molt, especialment el que fa referència a l'aigua. Em sento molt lligada al rec i al riu.

Que és per tu estimar la terra?
Tenir-ne cura i deixar-la, com a mínim, com l'hem trobada. És difícil, ara ja sabem el mal que pot arribar a fer-hi l'home. Però també tenim més coneixement i mitjans i hauríem d'aprofitar-los.

Personalment em costa deslligar terra i pàtria, i no entenc que en la defensa de Catalunya no es parli més de la defensa dels seus actius naturals. Què en penses?
Jo hi havia pensat comparant-ho d'una altra manera. Fa uns anys, no entenia com hi havia gent que es dedicava a defensar les balenes i no pensava en salvar el català, que li toca de més a prop. La llengua també és ecològica! En canvi ara sí que ha crescut aquesta consciència que ser catalans comporta una certa manera de ser per la nostra pertinença a aquest bocí de mediterrani.

Dos debats, el de la llengua i el de l'ecologia, que l'ANC no ha incorporat al seu discurs. Amb tantes sectorials, aquestes no hi són. Se'm fa estrany!
És veritat. Qualsevol les pot crear, però! Des del nucli, encara que siguem sensibles a aquests i altres temes, no hi entrem perquè ens centrem només en la independència de Catalunya. Som un col·lectiu molt transversal i hi ha gent amb molts punts de vista, però amb un objectiu comú. No volem que ens divideixi cap posicionament en altres temes.

Creus al menys que l'estat propi obre un camí cap a l'esperança, també pel nostre medi natural?
Sens dubte! Primera, que l'administració serà més propera i tindrà més oportunitat d'actuar sobre el territori amb un major coneixement. Quan més la descentralitzem, i més competències donem als ajuntaments, millor per la natura ja que els recursos de cada poble és la pròpia gent del poble qui millor els coneix i sap com cuidar-se'n. I segona, no menys important, que hi haurà molts més diners per destinar-hi. Necessitem la independència perquè potser aviat ja no tindrem cap país, cap terra per defensar.

Com t'has sentit, en plena setmana electoral, en aquesta entrevista 'diferent'?
Molt bé. M'ha fet canviar per una estona el focus i pensar en la independència més profundament en un sentit de 'terra', i en què les mandarines del meu hort estan per collir, i jo aquí... Ja en tinc ganes! ◆

A vegades les llengües moren, no per guerres o per migracions, etc, sinó per que sucumbeixen davant d'un altra llengua més poderosa i protegida que actua com a language killer. És com a la natura: el més fort es menja el més dèbil.

Fa uns anys, no entenia com hi havia gent que es dedicava a defensar les balenes i no pensava en salvar el català, que li toca més de prop. La llengua també és ecològica!

QÜESTIONARI BREU

Nom complet: Carme Forcadell Lluís
Lloc de naixement: Xerta
I ara vius: a Sabadell
Un bonic record d'infantesa: les anades a la platja de Les Cases d'Alcanar amb la meva àvia
El teu paisatge ideal: els arrossars de les Terres de l'Ebre
Un personatge històric: Francesc Macià
Una paraula catalana que rescataries de l'oblit: fato

SILURS... I LLAUNES DE CERVESA

foto: cristina romaní

Els embassaments de Riba-roja d'Ebre i de Mequinensa s'han convertit en un paradís per als pescadors, majoritàriament alemanys, que hi acudeixen per capturar el silur *Silurus glanis*, un enorme peix, de fins a 2 metres de llarg i 100 kg de pes, que s'alimenta d'altres peixos. El silur va ser introduït de forma il•legal a l'Ebre per pescadors alemanys a finals dels seixanta. Freqüent a l'Europa central, però absent als nostres rius, aviat va suposar un gran problema ecològic, en eliminar en gran mesura una bona part de la població autòctona de peixos. Però seva pesca ha generat una indústria i ha promogut empreses especialitzades en la seva captura i establiments hotelers destinats exclusivament a aquests turistes, que han fet de Riba-Roja casa seva.

El problema és que el silur no és bo per menjar, i el que fan els pescadors és fer-se la foto un cop capturat, i de seguida retornar-lo al riu, viu. Però des del passat mes de febrer, un decret obliga als pescadors a sacrificar el peix després de pescar-lo, com a mesura per lluitar contra les espècies invasores. El decret ha estat rebutjat pels pescadors i el sector que en depèn, que demanen l'indult per a aquest peix.

Fent un vol en barca per l'embassament de Riba-Roja per gaudir del paisatge, vàrem poder comprovar l'actitud de pescadors, que llencen el seu esquer ben lluny de la riba a l'espera de que caigui el silur, despreocupant-se de que alguna embarcació que passi pel davant pugui patir un accident greu. I també diu poc del respecte per a la natura la troballa que vam fer en una de les ribes de l'embassament: més de 200 llaunes de cervesa alemanya i embolcalls de productes diversos, també alemanys. Per molt que pressioni la indústria pesquera de la zona, tant els silurs com els pescadors que embruten impunement la natura són espècies invasores que caldria, com a mínim, controlar ◆ **JC**

ELS CLOTS DE SANT JULIÀ, EN PERILL

Els Clots de Sant Julià, molt a prop de Vullpellac, és un espai màgic i inèdit, un laberint de pedres amagat dins de la frondositat del bosc on fer volar la imaginació amb comptes de fades i bruixots, i que tanmateix molta gent de la comarca desconeix.

Ara, els companys de SOS Empordanet denuncien la construcció a tocar, d'una planta de tractament de residus que suposaria una amenaça per a la conservació d'aquest valuós i original indret. Us podeu adherir en la petició de recollida de signatures per aturar aquest projecte a change.org

UNA PEDRERA AL TOSSAL D'ALGERRI

El Tossal d'Algerri, al bell mig de les més valuoses àrees estèpiques que encara subsisteixen a Catalunya, indret catalogat com a zona PEIN, ZEPA (Zona d'Especial Protecció per les Aus), i LIC (Lloc d'interès Comunitari), està en perill a causa del projecte d'una macro pedrera de 45 hectàrees, o sigui, el equivalent a 45 camps de futbol.

Això és el que denuncien els companys de la 'Plataforma Antipedrera del Tossal', que han adreçat aquesta informació a DEPANA. Des de la Plataforma s'insisteix en que el projecte és totalment il•legal doncs no compleix la normativa vigent. La nostra entitat dóna suport a la seva lluita per tal de preservar aquest indret tan vital per a la supervivència de les aus estepàries.

Més informació a:
facebook, 'No a la Tossa'

MAPATXES A DOÑANA!

El mapatxe o ós rentador *Procyon lotor* és un mamífer d'origen americà, que pot semblar inofensiu, i tendre com un ninot de peluix. Per això, alguns han tingut la mala idea de ferne la seva mascota. No s'entén com hi ha botigues on es ven, i sí en canvi que la gent se'n cansi aviat: quan es fa gran, es torna agressiu i a casa fa mala olor. Llavors, l'alliberen en algun indret natural.

Fa poc se n'han capturat fins a 11 exemplars a Doñana i el seu entorn. La presència d'aquest depredador en un paratge natural tan fràgil suposa una amenaça molt severa per a la fauna autòctona. Un cop més, una mascota aparentment inofensiva, genera un perjudici ambiental de conseqüències imprevisibles ◆ **JC**

EL GRÈVOL TORNA ALS PIRINEUS

Una nova espècie d'ocell pot tornar als Pirineus: el grèvol (Bonasa bonasia L.). És desconeguda per la gran majoria de la població, fins i tot pels habitants de la Vall d'Aran, que és on es du a terme el projecte de reintroducció. De fet, bona part dels aficionats a l'ornitologia no havien sentit a parlar mai que aquesta espècie hagués viscut a les nostres muntanyes.

Exemplar de grèvol, en mans d'un especialista

Aquí rau un dels punts més controvertits del projecte de recuperació d'aquesta mena de perdiu (de fet, és un parent proper del gall fer i la perdiu blanca) que viu als boscos. No era gens clar si havia viscut als Pirineus, i aquest és un dels punts bàsics a l'hora de dur-la a terme. L'estudi dels indicis d'aquesta possible presència pretèrita, han demostrat (entre altres coses, per l'existència de diversos exemplars dissecats caçats als Pirineus francesos) que el grèvol havia viscut a la serralada fins, com a mínim, principis del segle XX. Segurament, la gran pressió demogràfica i la tala i aprofitament dels boscos que comportava, van ajudar a l'extinció del grèvol.

L'any 2009, en el marc del projecte europeu 'Gallipyr' (Xarxa Pirinenca dels Galliformes de Muntanya), es va elaborar el projecte de la seva reintroducció. A la tardor del 2010 es van capturar els primers exemplars als Alps francesos, que immediatament es transportaven per ser alliberats en poques hores al baix Aran evitant el manteniment en captivitat. Formaven part d'una primera prova pilot per comprovar si els animals s'adaptaven bé al seu nou hàbitat, i en total van ser 5 femelles i 6 mascles, tots ells radiomarcats per a fer-ne el seguiment. Les darreres notícies que en tenim, passats dos hiverns, són contradictòries: sembla que troben condicions bones per a viure a la seva nova llar, però no tenim constància de la publicació dels resultats de les soltes més enllà d'informació verbal de signe antagònic. Caldrà veure com continua el projecte i si, d'aquí a pocs anys, sentirem el seu xiulet agut quan passegem pels boscos dels Pirineus ◆ **Albert Petit**

L'estudi dels indicis de la possible presència pretèrita d'aquest ocell als Pirineus, han demostrat que el grèvol havia viscut a la serralada fins, com a mínim, principis del segle XX.

10 ANYS DE 'DES-PRESTIGE'

Encara que no ho sembli, ja fa deu anys de l'accident del Prestige. Deu anys i ara comença el judici! Però no tots els responsables són a la banqueta. Es curiós que el nom del vaixell enfonsat fos 'Prestige', quan queda clar la falta de prestigi dels nostres dirigents per realitzar un judici com cal amb tots els actors implicats.

A l'espera de veure que passarà i quines conclusions en trauran, molts de nosaltres tornem a recordar les imatges que oferia la costa gallega, asturiana, càntabra i fins i tot basca, en aquells dies de novembre i desembre. Imatges que es van difondre pels mitjans de comunicació, que mostraven com un munt de persones anònimes i voluntàries recollien el fatal combustible que per una mala gestió s'havia vessat al mar cantàbric i a l'oceà atlàntic. Encara avui, si visiteu la "zona zero" trobareu les petjades que ha deixat el vessament.

Ens agradaria pensar que un fet així no tornarà a passar a les costes de la península ibèrica ni a cap altre indret del món, tal i com es cridava fa 10 anys dient *Nunca mais*. Tant de bo sigui així! Però tenint en compte la nostra dependència en la importació i l'exportació de mercaderies pel mar i la falta de les bones polítiques per gestionar aquest transport protegint els espais naturals, creiem que no es tan improbable que es torni a donar un altre 'des-Prestige'.

Des de DEPANA seguirem defensant els espais naturals per que siguin protegits i gestionats com els hi correspon ◆ **Olatz M.**

ELS RATPENATS, AMENAÇATS A CATALUNYA

Els ratpenats, tan desconeguts i tan importants per l'equilibri natural, pateixen una davallada preocupant. Les raons són diverses, començant per l'ús de pesticides, herbicides i insecticides al camp, i seguint per la reducció de boscos madurs i les molèsties que troben en moltes coves on van a dormir o a hivernar. Només el retorn a l'agricultura sense tants productes químics i una regulació en la pràctica de l'espeleologia, poden ajudar a la seva recuperació ◆ **JC**

DEPANA i el Bosc Turull

DEPANA ha signat un conveni amb i el Districte de Gràcia per dinamitzar el valuós Bosc Turull, en la línea de l'educació ambiental i pensant en la realització de tallers i activitats per a escoles, instituts, esplais, i els propis veïns del barri.

De pas, la nostra entitat tornarà a comptar amb un espai proper on desenvolupar el seu viver per les habituals reforestacions que du a terme ◆

foto: jordi cebrián

Al Salt de Sallent, a la Vall d'en Bas, ens vàrem trobar amb un esclat de colors: grocs daurats, taronges, vermells i ocres, dels pigments que les fulles deixen anar un cop s'ha aturat la producció de clorofil·la, tal i com el nostre company Romà ens va explicar en una enriquidora explicació botànica.

LES ACTIVITATS DE DEPANA DEL DARRER TRIMESTRE

TORTUGUES CAPTIVES, RAT-PENATS URBANS I MILERS DE GRUES VOLANT

La primera activitat a la qual va participar DEPANA un cop superat el període de vacances de l'estiu, va a ser a la diada de l'Onze de setembre a Barcelona. Es va fer amb una parada a la fira d'entitats, just al davant de l'Arc del Triomf. Amb les ànsies sobiranistes tan enceses, no va ser cap sorpresa que a la fira hi hagués una munió de gent durant tota la jornada, la qual cosa va donar l'oportunitat a DEPANA a fer-se conèixer entre molts passavolants.

Cens d'ocells al delta

Després d'una primavera seca i un estiu encara més eixut, amb molts boscos ressecs i assedegats per la manca de pluja, la primera activitat tardoral de DEPANA va coincidir amb una jornada que no podia ser més humida, un dia de veritable diluvi. Es tractava de fer el tradicional cens d'ocells migradors al delta del Llobregat, tot recorrent els espais no estrictament protegits i el Parc Agrari, inclosa l'enorme àrea agrícola que havia estat amenaçada pel funest projecte de l'Eurovegas. Amb pronòstics de temps tan poc favorables, era previsible una minsa participació, com així va ser. Només 9 persones ens vam enfrontar a la una pluja que no ens va concedir cap treva. Tot i així, es van poder veure ocells tan interessants com l'hortolà, el bitxac rogenc, el falcó mostaxut, l'agró blanc, el còlit gris o grans estols de gavina capnegra.

Saber de ratpenats

El divendres 5 d'octubre vam gaudir d'una interessant xerrada a la seu de DEPANA a càrrec d'en Carles Flaquer, expert en quiròpters del Museu de Granollers. Ens va explicar que de les 1.200 espècies de ratpenats que hi ha al món, només a Catalunya hi viuen unes 30, i que no fa gaire se'n va descobrir una de nova per al nostre país. En línies generals, de ratpenats a Europa en tenim de quatre tipus: els orelluts, els de ferradura, els de cara de gos i els de cua llarga. Poden viure una mitjana de 40 anys, són nocturns per evitar els depredadors, i hivernen perquè en aquesta estació a penes trobarien insectes de que alimentar-se. Les femelles tenen només una cria a l'any, que pareixen cap al juny.

Un ratpenat menja una mitjana de 60 mil mosquits a l'any, i cada dia devora insectes per valor del 33% del seu pes corporal. Per això, en Carles afirma que els ratpenats, després de les abelles, són els animals més beneficiosos per als éssers humans. Després ens vam aturar en un petit jardí proper a la seu de DEPANA, i allà vam poder veure i sobre tot sentit els sons que emeten els petits quan volen i quan capturen les seves preses.

Taurons, dofins i tortugues

Sota un feble plugim ens vam aplegar una trentena de socis i simpatitzants de DEPANA, a la platja del Prat per a visitar les instal•lacions del Centre de Recuperació d'Animals Marins el dia 27 d'octubre. Dirigits per un jove biòleg de 23 anys, treballador del centre, vam escoltar sobre la troballa de tortugues marines amb 7 o 8 hams de pesca dins del seu estómac, els munts de plàstics que malauradament ingereix un dofí o una balena, els ocells com mascarels, baldrigues o gavines que troben amb potes amputades o amb el fil de pesca penjant del bec.

Ens va parlar dels taurons, i de la irracional e injusta por que inspiren a la gent, i com molts moren a causa de les xarxes abandonades a la mar. I que milions de taurons són pescats a les costes espanyoles per apoderar-se únicament de les seves aletes, un plat molt valorat a la cuina oriental. Els taurons són pujats amb xarxes a les barques, els hi tallen les aletes i els tornen malferits i agònics al mar, on els espera una mort lenta i esgarrifosa. Vam acabar amb la contemplació de les set tortugues marines que tenen acollides al centre, lluint totes elles una estrafolària cabellera d'algues sobre la closca a causa de l'estancament on viuen, una de les quals te una pota amputada i probablement mai no podrà tornar a la mar, que és l'objectiu principal que es proposen aquests experts.

Tornar a la Punta de la Móra

El dia següent teníem la visita d'un espai molt lligat a la història de DEPANA, el ben conservat reducte litoral de la Punta de la Móra. Férem un bonic itinerari des de la platja Llarga, per endinsar-nos després pel retallat perfil de la punta, on ens van donar explicacions sobre la geologia, la flora i la fauna. Sorprén la mida enganyosa d'alguns pins, que a simple vista sembla petits, però que amaguen més del doble de >>>

foto: rosa m. ribot

la seva robustesa dins les dolines càrstiques d'aquest tram de costa tarragonina. Es van admirar les savines, els llentiscles exhibint penjolls atapeïts de fruits vermells, papallones com la bonica *Vanessa atalanta*, i es va aprofitar per recollir una mica de brossa.

Som Energia

Dos joves associats de la cooperativa Som Energia van fer una amena xerrada al local de DEPANA sobre els propòsits, la filosofia i la forma de funcionament d'aquesta cooperativa, que aspira a esdevenir un moviment social de força per l'afavoriment de la implantació de les fonts d'energia renovable, com eòliques i foto voltaiques, i ens van animar a que de forma individual ens decidíssim a fer el salt a aquest tipus de subministrament energètic, que és net i solidari. DEPANA ja ho ha fet.

Poca aigua però molts colors

El dissabte 10 de desembre es va fer una actuació forestal dins d'un sector de les pinedes de Gavà, consistent en l'eliminació de plantes invasores, com el miraguà de jardí, planta de la qual ja vàrem parlar en l'anterior Agró. El dia següent, la sortida al Salt de Sallent, a la Garrotxa, a tocar del pintoresc poblet de Sant Privat d'en Bas, va assolir una participació excepcional: 32 persones, totes igualment colpides per la bellesa aclaparadora del bosc caducifoli, amb faig, trèmol, moixeres, castanys, aurons, blades i cirerers.

Un esclat de colors grocs daurats, taronges, vermells i ocres, dels pigments –carotens, xantofil•les-, que les fulles deixen anar un cop s'ha aturat la producció de clorofil•la, tal i com el nostre company Romà ens va explicar en una enriquidora explicació botànica. L'excursió, que acabà als prats de Pla Traver, permeté bones vistes del salt, d'uns 800 metres d'alçada, per on es precipiten les aigües del torrent de Gurn, i que en els darrers temps només en primaveres molt plujoses pot presentar caigudes d'aigua espectaculars. Però malgrat el discret cabdal del salt amb que ens vam trobar, l'indret no perd pas el seu interès, engrandit pel marc de boscos encesos de colors i la grisor dels penya-segats que l'envolten.

L'espectacle de grues a Gallocanta

Un cop més, DEPANA organitzà una d'aquelles sortides esperades amb devoció per als amant de la natura: l'espectacle de les grues a Gallocanta. Va ser el darrer cap de setmana de novembre i van participar una dotzena de persones. Es va seguir la ruta habitual pels Monegros, Bujaraloz i després la inexcusable visita al Planerón. Van sortir aligots, arpelles pàl•lides i un milà reial, però la boira no va permetre la localització d'altres ocells estepàrics molts buscats com la xurra.

Un cop a Gallocanta, es va fer un avistament vespertí ben a prop de la riba i un altre a trenc d'alba d'estols petits i mitjans de grues, fins a 500 o més, sortint de la llacuna al vespre, i molts centenars entrant a l'albada a la llacuna i després alimentant-se pels camps dels voltants. En total, es calcula que unes 13 mil grues podien estar concentrades per tota la zona aquell dia. De tornada, uns encara van voltar per les estepes als Monegros i van ser recompensats amb l'avistament de fins a 28 piocs.

Aquell mateix diumenge, més d'una vintena de voluntaris de DEPANA i d'Adena van participar a la carretera de les Aigües de Barcelona en una actuació forestal, amb la recollida dels *water-box* que protegien plantes ja prou crescudes

◆**Jordi Cebrián**

Al CRAM vam acabar amb la contemplació de les set tortugues marines que tenen acollides al centre, lluint totes elles una estrafolària cabellera d'algues sobre la closca a causa de l'estancament on viuen. Una d'elles te una pota amputada i probablement mai no podrà tornar a la mar, que és l'objectiu principal que es proposen aquests experts.

De les 1.200 espècies de rat-penats que hi ha al món, només a Catalunya hi viuen unes 30. Un rat-penat menja una mitjana de 60 mil mosquits a l'any, i cada dia devora insectes per valor del 33% del seu pes corporal. Per això, el nostre guia afirma que, després de les abelles, són els animals més beneficiosos per als éssers humans.

Coordina: ***Toni Aparicio***

LLIBRERIA RODÉS

Compra-venda de Llibre Antic i d'Ocasió al Carrer de Banys Nous nº 8 de Barcelona

EL WEB

Buy nothing new

http://www.buynothingnew.com.au

"Abans construíem civilitzacions. Ara construïm centres comercials". Aquestes frases de Bill Bryson i altres d'altres autors són alguns dels emblemes que podem veure en aquest interessant web. Farà cosa d'un any un diari australià preguntà als seus lectors si trobaven encertada la idea de "No comprar res nou en un mes". De 10.000 persones, un 82% va respondre favorablement que sí. D'aquesta manera es generà un moviment homònim que proposa que cadascun de nosaltres durant un mes no comprem res que no sigui imprescindible. Més enllà del fet temporal d'aquesta actitud, el que es vol fer veure amb aquest senzill exercici és que ens plantejem el consum d'una manera responsable.
Aquest web australià, que te també una versió holandesa, ofereix la possibilitat de registrar-se i rebre idees i consells al respecte.
Per quant, una iniciativa així a casa nostra? ◆

EL LLIBRE

The Geology of Barcelona: an urban excursion guide

Autors: Wes Gibbons i Teresa Moreno
Editada per: The Geologist's Association, Londres 2012

Ja tocava! Finalment, Barcelona ha estat molt dignament reconeguda com una de les ciutats europees amb més singularitat i interès geològic. Ens ho fa prou evident aquesta recent publicació, numero 70 de les guies geològiques editades en anglès per *The Geologist's Association*, fundada l'any 1858 i la més antiga del món.
Presentada en un pràctic format de butxaca com una utilitària guia turística, omplint 55 pàgines de text, un útil glossari i una completíssima bibliografia de referència, els autors, Wes Gibbons, geòleg, professor universitari a Cardiff i ara resident a Barcelona, i Teresa Moreno, del CSIC i també geòloga, ens proposen 3 "urban excursions" molt ben triades que es complementen entre elles i ens poden donar una gairebé completa visió de l'apassionant i amplíssima història geològica de la ciutat.
Així, si seguim pausadament els itineraris, sempre a peu i en transport públic, en tres diferents jornades podrem visitar des dels materials més antics, Paleozoïcs, Cambro-Ordovicians, fins als més recents de l'Holocè, d'origen antròpic, que són la geologia "jove" del pla de la ciutat.
I mentre això fem anirem rebent una exhaustiva i excel•lent informació científica i tècnica de cada punt del recorregut, descobrint-nos petits secrets i un munt de detalls

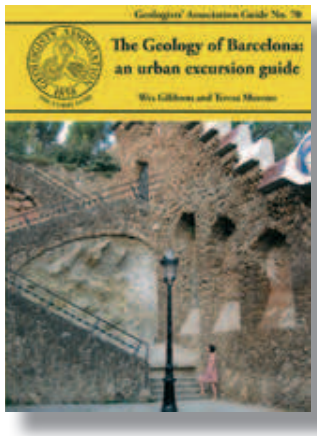

culturals, històrics i anecdòtics, que fan molt amè el text, no solament als interessats en geologia sinó als forasters i turistes que visiten alguns dels més coneguts monuments i llocs de la ciutat per on transcorren els itineraris: Parc Güell, Catedral, Montjuïc, etc.
El contingut es complementa amb informacions pràctiques, com quan amb un punt d'humor molt britànic es desaconsella utilitzar el martell de geòleg o les botes de muntanya en zones urbanes, o ens avisa, sense crear alarmes excessives, de la possible presència de senglars a Collserola i de pispes i 'escurabosses' a Ciutat Vella.
Profusament il•lustrat, amb molt bones i didàctiques fotografies, taules i mapes. Tot un repte per difondre i promoure el turisme geològic a casa nostra ◆ **JCR**

Reflexions després del viatge a l'Índia

Ases salvatges, 'khur' en el nom local, Asiatic wild ass o Onager (Equus hemionus khur, en algunas guies apareix com a Equus onager) en anglès. Els vàrem trobar al desert de Run of Kutch, a l'oest de l'India, a Gujarat. És una espècie amenaçada.

Aquest cop, el cinquè, ha estat un viatge ben llarg... En tornar a casa es barregen els records i les sensacions intenses, amb la mateixa, o potser encara més, sòrdida realitat del meu país de fa unes setmanes. Arribem tard a la vaga general i hem caigut en el marasme de les declaracions dels polítics i en plena campanya electoral, tot plegat difícil de digerir. El que queda és la convicció d'haver estat una altra vegada devorats per la plàcida vorà-gine de l'Índia, haver assistit en primera fila a les matinades, al despertar de les grues, de les aus dels boscos monsònics, a l'excitant "guirigall" de les veus d'alarma conjuntes de cérvols i micos davant la presència de tigres o lleopards; queda també la sensació en el cos del balanceig serè de l'elefant endinsant-se a la jungla (bonica paraula que ve del hindi, "jungli = wilderness").

També, però, la brutalitat del sistema de castes, les esperes interminables a les estacions de tren, el trànsit sorollós i fluid alhora, el somriure de tants amics nous i retrobats, l'agraïment per l'ajuda i complicitat davant dels nostres projectes. El veure tants exemples tremendament il•lustratius del deute d'extinció dels ecosistemes, com els lleons del Gir entre els camps de cotó que substitueixen dia a dia les restes del bosc primigeni. L'Índia encara conserva racons paradisiacs pels amants de la natura, però viatge a viatge notem com la pressió demogràfica, la reducció, fragmentació i aïllament dels hàbitats naturals i fins i tot l'ecoturisme, afecten i comprometen la conservació de paisatges i espècies del més gran valor.

Han estat moltes les espècies que hem pogut enregistrar. Sabíem que aquesta no és la millor època per escoltar i gravar els cants dels ocells o els crits de tants i tants mamífers del subcontinent indi. Recordem especialment la cridòria dels Laughingtrush, de la família dels Timàlids, moltes vegades cantant en parelles, els crits trisíl•labs de les Grey Franko-lins que esclaten just abans de les primeres clarors, els dels picots dels boscos de l'Índia Central al Parc Nacional de Corbett, o els concerts de les mallerengues i altres espècies, tan semblants als nostres ocells forestals, dels boscos que encara s'estenen a les primeres estribacions dels Himàlaies.

Pel que fa a projectes, sembla que sí, que farem tallers de sons de la natura a l'Índia, en boscos de roures i rododendrons al peu de l'Himàlaia o als boscos de sal i teca a l'Índia Central. També, després de tantes hores d'enregistraments obtinguts en tots els viatges, volem donar sortida a les gravacions, tant de paisatges sonors com de catàleg d'espècies ... Gràcies de nou a tots els amics indis que ens han somrigut i gràcies també al tigre de Kumaon per haver-se mostrat de manera tan digna - una espurna? un centelleig? - al bosc, sense donar-nos aquesta vegada cap opció a la foto fàcil.

***Eloïsa Matheu i Francesc Llimona** - Novembre 2012*

EN CONTRA

SALVE, DELTA. No sempre comparteixo les decisions de la Junta de DEPANA, com li pot passar a qualsevol altre soci. Avui em veig obligat a palesar el meu desacord sobre el suport donat a una campanya estrella. Em refereixo a no haver facilitat l'establiment d'Eurovegas al Delta del Llobregat: sembla mentida que la nostra entitat no estigui a favor del creixement econòmic, els llocs de treball precaris i la riquesa d'uns quants. D'entrada, cal que assumim que la natura i els camps de conreu no serveixen per a res. Els pagesos són una relíquia del passat i el futur està en mans de grans corporacions agroalimentàries, que ho saben fer tot millor que ells.

foto: gemma alfòs

I què no dir del suport que hauria comportat EV a la identitat catalana? Una avinguda central d'edificis alts amb les quatre barres vermelles a l'asfalt. Els Segadors sonaria a les hores en punt a les entrades dels casinos, tot ben amanit amb construccions gaudinianes singulars. Els treballadors anirien amb faixa i barretina i les treballadores abillades de pubilla. La botifarra amb mongetes seria el plat oficial i com a cirereta del pastís, per fi s'acabaria amb la tirania del francès a les taules de ruleta i els crupiers podrien dir sense temor: "Feu el vostre joc!"

I és que, com va dir un reputadíssim cuiner català de fama mundial, tot ha de ser compatible, que sinó aturarem el país i no ens ho podem permetre. Així, no entenc com no s'ha tingut clar des de DEPANA que EV hauria enfortit els espais naturals.

Per començar, s'hauria posat fi a les ambigüitats de les delimitacions: totes les zones ZEPA haurien estat respectades i perimetrades amb un mur de ciment. S'acabaria amb la inseguretat jurídica d'unes línies que només estan als mapes... Els ocells podrien aterrar als terrats dels edificis i es farien aixoplucs per a què no es mullessin els dies de pluja. Alguns d'aquests terrats podrien destinar-se a observatoris de fauna i es podrien desmuntar els recorreguts existents i les casetes de fusta corresponents de les Reserves Naturals Parcials, amb el guany que significaria.

S'haurien posat semàfors al cel per dirigir les rutes migratòries i evitar col•lisions entre aus i avions. Naixerien les *green rooms*: per cada 100 habitacions d'hotel, una es dedicaria als plumífers, amb les finestres obertes de bat a bat i perxes on sojornarien a la primavera i la tardor. Com a gran novetat, el *jacuzzi* d'aquestes especials estances el podrien emprar les poques tortugues de rierol que queden. Tanmateix, hi hauria un sistema d'ascensors mecànics que pujarien per les façanes que transportarien els rèptils des de l'estany a la piscina amb bombolles, tot i el repte tècnic que suposaria. I ja se sap: els animals que no s'haguessin adaptat, tal com va vaticinar Darwin, s'extingirien. Més natural, impossible!

En fi... que amb la pèrdua del projecte EV, el munt de mesures que haurien incrementat la protecció dels aiguamolls llobregatins, quedarà ara sense poder articular-se. Una llàstima.

Però no cal afligir-se massa. Segur que d'aquí uns mesos aquests terrenys erms, lletjos i inútils que incomprensiblement sobreviuen a prop del cap i casal de Catalunya, rebran alguna nova oferta d'un caire semblant. Si em permeten rematar l'ironia, serà una proposta feta sempre pel bé del país, òbviament... ◆ **Lluís-Xavier Toldrà**.

Ajuda'ns a defensar la natura!

FES-TE SOCI!

DEPANA

LLIGA PER A LA DEFENSA DEL PATRIMONI NATURAL

http://www.depana.org/public/Fes-te_Soci/